

Uunga siunnersuut: Umiarsualiviit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xx 2015-imeersoq

(Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq)

pillugu

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnerani ilaasortaapput:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Jens-Erik Kirkegaard, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Kalistat Lund, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqtigiit

Siunnersuut UPA2015-imi 10. marts Inatsisartuni siullermeerneqareermat ataatsimiititaliap misissuataarpaa.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Siunnersuutip erseqqinnerusumik siunertaraa siunissami umiarsualivinnik ingerlatsinissamut oqartussatullu akisussaannermut killiliussanik erseqqinnerusumik aalajangersaanissaq.

Inatsisartut siunnersuummik siullermeerinninnerat

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnerani nalinginnaasumik isumaqatigiissutigineqarpoq siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai Sanaartornermut Ataatsimiititaliami sukumiinerusumik misissorneqassasut.

Tusarniaanermi akissutit

Siunnersuut KANUKOKA-mut, Qaasuitsup Kommunanut, Kommuneqarfik Sermersuumut, Kommune Kujallermut, Qeqqata Kommunanut, KANUNUPE-mut, Naalakkersuisoqarfinnut tamanut, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Sinniisaanut, Imarsiornermik Aqutsisoqarfimmut,

---

UPA2015/73

J.nr. 01.37.01.03-00087

J.nr. 01.25.01/15UPA-LABU-00073

KNAPK-mut, Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiannut, NUSUKA-mut aamma Sulisitsisut Peqatigiiffiannut kiisalu nittartakkakut tusarniaasarfikkut tusarniaatigineqarsimavoq. Inatsisissatut siunnersuut piffissami 27. november 2013-imiit 6. januar 2014-imut tusarniaatigineqarsimavoq. Taamaalilluni siunnersuut sapaatit akunnerini arfinilingajanni tusarniaatigineqarsimasoq, tamannalu naak juullip nalerigaluaraa akuerineqarsinnaasutut isigineqartariaqarpoq.

Tusarniaanermi akissutigineqartut inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarsimapput, Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit ilusissanut piumasaqaatit naapertorlugit.

Inatsisartut Ataatsimiititaliaannik allanik peqataatitsineq

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu umiarsualivimmiinnermut akileraarut pillugu apeqqut misissorsimavaa, tamatumunngalu atatillugu "...Umiarsualivimmiinnermut [...] akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 30. oktober 1992-imeersumi § 2-p allannguutissaatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit, tassungalugu atatillugu pineqartunut akileraarutigineqartussat amerlassusissaannik nalileeqqeqqullugit" UPA2012-imi imm. 60-imut isumaliutissiissusiarineqarsimasoq pissarsiarisimallugu

Isumaliutissiissutip, Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit isumaqatigiissumit ukunanngalu ilaasortaqaartumit Andreas Uldum, Olga P. Berthelsen, Per Berthelsen, Aqqaluaq B. Egede, Siverth K. Heilmann, Finn Karlsen aamma Naaja Nathanielsen saqqummiunneqartoq, assilnera isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussatut 1-itut ilanngunneqarpoq.

Isumaliutissiissummit immikkut makku erseqqissarneqassapput:

"5. Nunanut Allanut Sanilliussisussatut Ataatsimiititaliap aamma Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap kaammattuutai
Kalaallit Nunaanni akileraarusersueriaaseq akitsuusersueriaaserlu pillugit nunanut allanut sanilliussilluni misissueqqissaarnermi tamakkiisumi 2003-meersumi nunanut allanut sanilliussisussatut ataatsimiititaliap umiarsualivimmiinnermut akileraarut pillugu nalunaarusiap immikkoortoq 16.10-ani ilaatigut ima allappoq.:

" ... ersareqaaq umiarsuit assigiinngitsorpaalussuit umiarsualivimmiinnermut akileraarummik akiliisussaataaannigitsut. ... Ataatsimiititap inassutigaa umiarsulivimmiinnermut akileraarutininik akiliisussaataaannigitsunut aalajangersakkat atuuttut misissoqqissaarneqartariaqartut. Ataatsimiititap isumaqarpoq umiar-suit umiarsualivinnik atuisut tamarmik umiarsualivimmiinnermut akileraarutininik akiliuteqartalernissaat aallaaviusariaqartoq. Umiarsuit ingerlaarnerannut pisortanit tapiissutinik

pisariaqartitsisoqarpat tapiissutit toqqaannartumik sullissinissamik isumaqatigiissutini il.il. ilaatinneqartariaqarput.”

Umiarsuit takornarianik angallassissutit ilaasunik angallassinernannut akileraarutit eqqaassanngikkaanni akileraarutit 1998-imiilli allanngortinneqarsimannginnerat aammalu ataatsimiititaliap ilisimasai malillugit ukiuni qulini qaangiuttuni angallatit akileraarutitik akiliisussaatitaanngitsut amerlassusiannik ikililerisoqarsimanngitsoq eqqarsaatigigaanni nunanut allanut sanilliussisussatut ataatsimiititaliap kaammattuutai suli atuuttutut isigineqartariaqarput. Taamatut isumaqarneq angallatit allat assigiinngitsut arlallit umiarsualivimmiinnermut akileraarutitik Naalakkersuisunit, § 12, imm. 1-2-mik tunngaveqarluni, akiliisussaaajunnaartitaasimanerannik immikkoortoq 1-imi allassimasumik taperserneqartoq isumaqarnarpoq.

Nunanut allanut sanilliussisussatut ataatsimiititaliap siusinnerusukkut oqariartuutigisai Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiisummini tamakkiisumik tapersersorpai. Tamatuma saniatigut angallatit aammalu umiarsualivinnik atuisut arlallit akileraarutitik akiliisussaatitaannginnerat taakkununga ersinngitsumik (akileraarutitigut) tapiissutitut isigineqartariaqartoq isumalioqatigiissitap oqaatigaa (immikkoortoq 9.3.7).

Tamatuma saniatigut Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap allappoq umiarsuit aalajangersimasut umiarsualivinnik akeqanngitsumik atuisinnaanerat umiarsualivinni inissamik naapertuutinningsumik atuinermik pilersitseqataasoq.

Kiisalu isumalioqatigiissitap allappoq suliassat ilaasa tapiissuteqarfigineqarnerat ”... soorlu assersuutigalugu upalungaarsimaneranut aamma nunaqarfinnut assartuinermit suliassat, taakku kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit assigisaaluunniit aqqutigalugit pisariaqarput, taamaalilluni erseqqissumik takuneqarsinnaalluni pi-sortat aningaasartuutaat sunut atornerqarnersut.” (Immikkoortoq 9.5.4.4). Taamaalillunilu umiarsualivimmiinnermut akileraarutitik akiliuteqartarnermut umiarsuit amerlanerusut ilaatinneqarnissaat tamatumalu peqatigisaanik ingerlatat inuiaqatigiinnut pingaarluinnartut, soorlu nunaqarfinnut isorliunerusunullu usinik assartuineq, kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit aqqutigalugit toqqaannartumik tapiiffigineqartarnissaat isumalioqatigiissitamit siunniunneqarpoq.

Pisortat tapiissutaasa sapinngisamik annertunerpaamik ersarissuunissaannik aammalu pisortat aningaasartuutai allat naligalugit

oqimaaqatigiissaarneqarsinnaallutik tulleriariffigineqarsinnaallutillu toqqaannartumik tapiissutitut tunniunneqartarnissaasa pisariaqarneranik Nunanut Allanut Sanilliussisussatut Ataatsimiititaliap aammalu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap oqaase-qaataanut tapersiinini Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa. Siunertaq taanna umiarsualivimmiinnermut akileraarutip 1992-imi eqqunneqarnerani inatsimmi siunertatut aalajangersakkami ilanngunneqarsimasoq aamma takuneqarsinnaavoq, tak. immikkoortoq 1-imi allassimasut. Akileraarutinilli allannuineq, isumalioqatigiissitap oqaatigisaatut, iliuutsinut allanut ataqatigiissaarinikkut pisariaqarpoq.

6. Umiarsualivinnik iluarsaanissami kinguaattoorutit akileraarutinillu aalajangersimasunut atugassanngortitsineq

Nunatsinni umiarsualiviit aserfallatsaaliornissaat iluarsaanissaallu annertuumik kinguaattoorfiusoq nalinginnaasumik ilisimanearlunilu akuerisaavoq, taamaattumillu tamatuma erseqqinnerusumik nassuiaatiginissaa ataatsimiititaliamit tunngavissaqartinneqanngilaq. Taamaattumillu 2011-imi aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut isumaliutissiissutini ataatsimiititaliap innersuussutiginnassavaa, tassani ataatsimiititaliaq ilaatigut ima allappoq:

”Konto pingaarneq 73.02.02 Umiarsualivinnik aserfallatsaaliineq Umiarsualivinnik aserfallatsaaliinermi kinguaattoorutit 80 mio. kr.-it missaannut tagginneqarsimasut Naalakkersuisut paasissutissiissutigaat (apeqqut 13.17). Taama annertutigisumik kinguaattoorneq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit isumakulunnartinneqarpoq, minnerunngitsumik usinik ilaasunillu angallassinermi umiarsualiviit qanoq pingaaruteqartiginerat eqqarsaatigigaanni. ....”

Tamatuma saniatigut aningaasanut inatsimmi konto pingaarnerup 87.73.10-p, Umiarsualivinnut tunngasup, ataani tabeli, umiarsualiviit allilerneqartussat pillugit suliassat nukinginnarnerpaat pillugit takussutissiisoq, ukiuni arlalinni naqinneqartarsimavoq. Suliassat taakku katillugit 400 mio. kr.-it sinnilaarlugit akeqartussatut 2011-imi aningaasanut inatsimmi tagginneqarput, taakku affangajaat Nuummi umiarsualiviup containerersorfiup allilerneqarnissaanut atorneqassapput.

Umiarsualivimmiinnermut akileraarutip ilaata umiarsualivinnik aserfallatsaaliinermut allilerinermullu immikkut atugassanngortinneqarsinnaanera siunnersuutip siullermeerneqarnerani isumaliutigineqarpoq. Umiarsualivinni iluarsagassat annertuumik ataavartumillu kinguaattoorfiunerat eqqarsaatigalugu minnerunngitsumillu umiarsualiveqarfinni nutaamik aningaasalersuinissamik pisariaqartitsinermut sanilliullugu tamanna massakkorpiaq pilerinarsinnaavoq.

Tamatuminnga naliliinissami ilanngullugu pingaartinneqartariaqarpoq umiarsualivimmiinnermut akileraarummik 1992-imi atuutilersitsinermi, Akileraartarnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaa malillugu, taamani Inatsisartuusunit oqaatigineqarmat umiarsualivinnik annertunerpaamik atuisut tassaasariaqartut umiarsualivinnik allannortiterinissat allilerinissallu aningaasalersornissaanni annertunerpaamik nammatassinneqartussat.[...]”

Apeqqutit

Siunnersuummik suliarinninnermini atugassaminik siullermeerinninnermi apeqqutinut allakkatigut akissummik ataatsimiititaliaq tigusaqarsimavoq.

Attaveqarnermut Naalakkersuisup akissutai isumaliutissiisuummut matumunnga ilanngussatut 2-tut ilanngunneqarput.

Attaveqarnermut Naalakkersuisorlu paasissutissiilluni ataatsimeeqatigiinneq

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnerminut atatillugu Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisumik paasissutissiinertalimmik ataatsimeeqateqarsimavoq. Tassani Ataatsimiititaliaq ilaatigut allakkatigut apeqqutiminut arlalinnut nassiunneqarsimasunut akissutisivoq, ilaatigullu apeqqutinik amerlanerusunik apeqquteqarnissaminut periarfissaqarsimalluni. Ataatsimiititaliap apeqqutai Naalakkersuisullu akissutai **ilanngussaq 3**-tut aamma **ilanngussaq 4**-tut tapiliunneqarput.

Royal Arctic Line-ilu paasissutissiilluni ataatsimeeqatigiinneq

Ilaatigut uuma inatsisissatut siunnersuutip kiisalu Sikuki Nuuk Harbour pillugu inatsisissatut siunnersuutip suliarinerani Ataatsimiititaliap RAL pulaarsimavaa, tassanilu aningaasatigut pingaarnertut kisitsisit, siunissami ingerlatsinissaq, nutaamik sanaartukkat, umiarsualivimmi oqartussaannermut tunngasut pillugit toqqaannartumik apeqquteqarnissamut Ataatsimiititaliaq periarfissaqarsimavoq.

Umiarsualivimmut nutaamut aningaasaliissuteqarnikkut umiarsualivimmik attartornermut akiliuteqarnerup il.il. kingunerisaannik assartuinnermut akit annikitsumik qaffassasut, akilli taakku Sikuki Nuuk Harbour siviisuumik akilersugassanik taarsigassarsiaminut aningaasartuutitigut pituttugaasup siumut ilisimariissagai ataatsimiititaliamut ilaatigut paasissutissiisutigineqarpoq. Akerlianik aningaasaliinikkut usit qaffariaatissaattut naatsorsuutigisat, umiarsuarnik attartornerit amerleriarnernannik aammalu quersuarni nassiussassanik naapertuutinngitsumik passussinermut aningaasartuutit annertusinerannik nassataqartussat piareersimaffigineqassapput. Aammattaaq umiarsualivimmut nutaamut aningaasaliinikkut nunatsinni illoqarfiit nunaqarfiillu sullinneqarnerannut malunnaatilimmik sunniuteqanngitsumik umiarsuaq atlantikukkoortaat ataaseq sipaarneqarsinnaassaaq.

Siunissami assartueriaatsinut assartuinernullu akinut tunngaviliisinnaasumik Nuummi nutaamik umiarsualiviliortoqarneratigut attaveqaatit pitsanngortinneqassapput. Taamaalluni ukiuni aallarnisarfiusuni assartuineranut akit annikitsumik qaffariarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, tamatumali kingorna taama aningaasaliinerup kingunerisaanik assartuineranut akit naatsorsuutigisamit akikinnerulernissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq pingaaruteqarlunilu pissusissamisoortoq umiarsualiviit pillugit inatsisissatut siunnersuutikkut matumuuna Namminersornerullutik Oqartussat umiarsualiveqarfiutaannik sanaartorneq, aserfallatsaaliineq, ingerlatsineq il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 29. oktober 1999-imeersoq taarserlugu nutartikkamik inatsisiliortoqarmat, tamatumunngalu atatillugu maanna siunissamilu qaangerniagassat isiginiarneqarsimmata.

Inatsisissatut siunnersuutikkut umiarsualivinnik ingerlatseqatigiiffinnik namminersortunik pilersitsinissamut periarfissiisoqassaaq, soorlu aamma kommunit umiarsualiviit sanaartornerinut, allilernerinut ingerlanneqarnerannullu isumaginnissinnaalerlutilluunniit peqataasinnaalissasut.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap iluarisimaarlugu maluginiarpaa umiarsualivinnik nunami atortulersuutitalinnik umiarsualiviutileqatigiiffinnut sanaartornissamut, allaliinissamut, allanngortiterinissamut, allatut atuinissamut ingerlatsinissamullu akuersissummik tunniussisoqarsimatillugu, pineqartut Namminersorlutik Oqartussanut utertinneqartussaataassammata. Ilanngullugu oqaatigineqassaaq taamatut aningaasalersueriaaseq siusinnerusukkut sumiiffinni allani iluatsittumik atorneqartareermat, taamaaqataanillu aamma naatsorsuutigineqartariaqarmat inuiaqatigiinnut isertitsissutaasinnaanissaa, sanaartornermi sulisorisat akileraartarnerisigut, taamatullu aamma sulisorisat akissarsiatigut isertitaasa kiisalu ingerlatseqatigiiffiup sinneqartoorutaasa akileraaruserneqartarneratigut.

Inatsisissatut siunnersuummi § 24, imm. 2-mi takuneqarsinnaavortaaq akuersissutit tunniunneqartut qulaani taaneqartut pigisanik aalaakkaasunik qularnaveeqqusiussilluni taarsigassarsineranut atorneqarsinnaassanngitsut, qularnaveeqqutitut atorneqarsinnaassanngitsut, taamatullu aamma akiitsoqarfigisanit piunasaqarfigineqarsinnaassanngitsut. Aningaasalersueriaatsit Sanaartornermut Ataatsimiititaliap suliaasaqarfianut toqqaannartumik ilaanngikkaluartut, taamaattoq ataatsimiititaliap apeqquuserusuppaa akuersissutinik tunniunneqarsimasunik atuisinnaatitaanermik killiliinerit tamakku killormorluinnaq sunniuteqassannginnersut, taamalu avataaniit aningaasalersuisinnaanermut periarfissat, inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit taamalu aamma pilersuineq attaveqarnerlu immikkut isigalugit pisariaqartinneqasit,

killilerlugit. Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq isumaqarportaaq qulaani immikkoortumut taaneqartumut nassuiaatit annertuutigut kukkullugit inissinneqarsimasutut isikkoqartut, isumaqarnarnerummat taakku § 24, imm. 1-imut nassuiaatinut ilassutaasut, taamaalillunilu § 24, imm. 2-mi killiliinermit pissutaarpiartoq nassuiarneqarani. Taamaattumik pissusissamisuusaaq § 24, imm. 1-2, tassungalu nassuiaataasut imminnut ataqatigiissinneqarpata. Periarfissaq alla tassaavoq imm. 2-mi aalajangersakkap imm. 1-imut ilanngullugu allanneqarnissaa piivinneqarluniluunniit. Taakkunani tamani Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarnissaat piunasaqaataavoq.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap Inatsisartuni inatsisissatut siunnersuutip siullermeerneqarnerani apeqqutigineqartunut Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisup allakkatigut akissutai 31. marsimeersut tiguai, tamatumalu kingorna umiarsualiviup pineqartup qanoq pigineqarnera apeqqutaatinnagu umiarsualiviit akornanni unammillersinnaanerup qularnaarneqarnissaanut killiliussassatut siunniunneqartut ajoriffissaqartinnagit. Taamaattorli Sanaartornermut Ataatsimiititaliap amigaatigaa umiarsualivinnik ulluinnarni atuisut umiarsualivinni atortulersuutinik tamarmiusunik atuisinnaanermikkut, umiarsualivinnut tulaffissaqarnissamik, taamatullu aamma usilersornermut usingiarnermullu ikiorneqarsinnaanissamik saniatigut, inuussutissarsiorsinnaanermut killeqanngitsumik naligiimmillu periarfissaqarnissaasa taamatuttaaq qularnaarneqarnissaa. Taamaattumik Sanaartornermut Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneerneckarnissaanut allannguutissatut siunnersuuteqassasut, umiarsualivinni toqqaannartumik tiguisartut, soorlu aalisakkeriviit, usingiaasartut, nassiussalerisut il.il. nunami atortulersuutinik il.il. attartorsinnaanermut killeqanngitsumik naligiimmillu periarfissaqarnissaat, taamatullu aamma tamanna pillugu aalajangiinerit Naalakkersuisunut naammagittaalliutigineqarsinnaanissaat, qularnaarlugu.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq pilersuinermit attaveqarnermullu annertusakkanik pitsaasunillu atortulersuuteqarnikkut nunatta tamarmi unammillersinnaassusia pitsaanerulersinneqarsinnaasoq, taamatullu tamatumuuna nunatta niueqateqarneranik avammullu niuerneranik ineriartortitsinermit peqataalluni.

Sanaartornermullu Ataatsimiititaliamut qitiulluinnarpoq pilersuinermit attaveqarnermullu atortulersuutinik annertusaanermut atatillugu aningaasartuutit naapertuutinngitsumik eqquinnginnissaat.

Taamaattumik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfiup tusarniaanermut akissutaata ilaa imaattoq erseqqissaatigineqartariaqartoq Sanaartornermut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq:

“Taamaattorli erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq akiliutissap annertussusissaanik nalilersuinermit, pingaartumik assartuussinermit akiusut qaffannerisigit innuttaasunut

sunniutaasussat eqqarsaatigineqassammata. Ajornartorsiut taanna Royal Arctic Line A/S-imi assartuussinermut akiusut qaffannissaannik pisariaqartitsinermik nalilersuineranut atatillugu isigineqassaaq aammalu nassuiaatini ilanngunneqarsinnaarpasilluni.”

Paasissutissat taakku inatsimmi nassuiaatinut ilanngunneqarsinnaanerata Ataatsimiititaliap aamma iluaqutissatut isigaa.

Siunissami qaangerniagassat isumagisinnaajumallugit umiarsualivitta nalinginnaasumik aserfallatsaalineqarnermikkut ingerlanneqarnermikkullu pitsanngorsartariaqarnerannik nalinginnaasumik isuma Sanaartornermut Ataatsimiititaliap isumaqatigaa. Tamatumunnga atatillugu Sanaartornermut Ataatsimiititaliap ajuusaarutigalugu inerniliuttariaqarjaa, Nunanut allanut sanilliusissussatut Ataatsimiititaliap 2003-mi aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap 2012-imi oqaaseqaataat aamma 2015-imut atuummata.

Tassunga tapiliullugu maanna ilaatigut umiarsualivinnut pilersaarut tusarniaassutigineqarmat, immikkullu aallartitassatut pilersaarutit ingerlanneqarnissaannut aningaasanut inatsisikkut aningaasat amerlaqisut aningaasaliissutigineqarmata Sanaartornermut ataatsimiititaliap naammagisimaarlugu oqaatigerusuppaa. Tassunga atatillugu Sanaartornermut ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuummut uunga tapersersuinerminut maluginiarlugulu piumasaraa, konto pingarneq 87.73.12 Umiarsualivinnut talittarfinnullu aningaasaliissutit (Sanaartornermut aningaasaliissutit), pineqartumi suliassanut ataatsimut aningaasaliissutigineqartut 94 mio. kr.-t nuna tamakkerlugu umiarsualivinni pissutsinut piviusumik pitsanngorsaatilik malitseqassasut, kiisalu Nuummi umiarsualivimmik pitsanngorsaanermut akissaajaatit umiarsualivinnut talittarfinnullu siunissami pisortanit aningaasaliissuteqartarnermit perneqavissasut.

Tamanna tungavigalugu Sanaartornermut Ataatsimiititaliap oqaatigerusuppaa ernummatigigamiuk, umiarsualiviit pillugit inatsisissatut siunnersuummi matumani piginnaatitsissutit malillugit isertitaajunnartut umiarsualiviit pitsanngorsarneqarnerinut atunngitsoorneqarnissaat. Taamaattumik Sanaartornermut Ataatsimiititaliap qitiusutut isigaa umiarsualivinni ataasiakkaani ingerlatsinikkut isertitat umiarsualiviit ataasiakkaat aningaasaqarneranniiginnartarnissaat, suli tapiiffigeqatigiittoqartarnissaanut nutaamik ammaassisoqarani. Taamatuttaaq Sanaartornermut Ataatsimiititaliap naatsorsuutigivaa pingajussaaneerinninnginnermi Naalakkersuisut inatsimmik naleqqussaassasut, taamaalilluni umiarsualiviutileqatigiiffinnit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pisortanit pigineqartunit sinneqartoorutinit akiliuteqartoqartaqqunagu, sinneqartoorutilli umiarsualiviutileqatigiiffinniiginnartassasut inuiaqatigiinnut avatangiisusunut umiarsualivimmillu atuisunut iluaqutaasumik ingerlaavartumik aserfallatsaaliisarnissaq, nutarterisarnissaq, ingerlatsinermik pitsanngorsaaarnissaq, umiarsualivup sullissinerinik akikillisaanissaq il.il. siunertaralugit.

Taamatuttaaq umiarsualivinnut ataasiakkaanut atatillugu susassaqtut umiarsualivinnut akiliutaasartussat aalajangersarneqarnerannut atatillugu peqataasariaqarput, taamaaqataanillu umiarsualivinnik ataasiakkaanik atuisut periarfissinneqartariaqarlutik annertusaanissamut aserfallatsaaliilluni suliassat pilersaarusiorneqarnerinut atatillugu tusarniarneqartartussat timitalimmik peqataasartussat. Taamatuttaaq akiliutaasartussat aalajangersarneqarneranni ilanngullugu qularnaarneqartariaqarpoq, taakku aamma aningaasat naleerukkiartornerannut iluarsineqartarnissaat, soorlu aamma tamanna Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap 2012-imi kaammattuutigigaa, akiliutaasartut pissusissamisoorlutillu naapertuuttuuniassammata.

Atuisunut akiitsuummik atuutsitsileratarsinnaaneq tamanut atuuttariaqarpoq, taamaalilluni kikkut tamarmik umiarsualivimmik piginnittuulersinnaanngortillugit, taamaaqataanillu aningaasat isertitat qanoq atornissaannut sunniuteqaqataallutik misigisimalissammata. Taamaattorli angallatinit minnerpaanit atuinermut akiliummik qaqugukkut atuinermut akiliteqartoqarsinnaanera imminut akilersinnaanersoq pillugu minnerpaaffiliinissaq neriuutigineqarpoq. Taamaaqataanik akitsuutit ima aalajangertariaqarput, atuisut akiliteqarnissaat eqqarsaatigalugu umiarsualiviit assigiinngitsut akornanni ”niueqatigiittannginnissaq” isumannaartariaqarluni.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap tamatumunnga atatillugu oqaatigissavaa inatsisissatut siunnersuummi taamaallaat pineqarmata umiarsualiviit inuussutissarsiornermut atatillugu atorineqartartut, taamaattumillu aamma aallaaviusariaqarluni aningaasartuutaajunnartut aamma inuussutissarsiortunut sammisinneqarnissaat, taamaaqataanillu taakku ingerlatsinerneq aningaasartuutitut inuussutissarsiortunit isigineqartariaqarlutik.

Naggasiullugu oqaatigineqassaaq Sanaartornermut Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu qanorluunniit aalajangiisoqaraluarpat siunissami akit qaffariaateqassapput. Taamaalillunilu inatsisissatut siunnersuut una akuerineqanngippat tamanna akit qaffannerannik aamma nassataqassaaq. Tamanna siulianilu oqaatigineqartut tunngavigalugit Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq ataatsimut isigalugu isumaqarpoq inatsisissatut siunnersuutip matuma akuerineqarnera inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut nunatsinnilu atuisunut akikinnerpaassasoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuutip timitalerneqarnerata aningaasatigut kingunerisassai siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini assigiinngitsunik assersuusiorfigalugit sukumiisumik allaaserineqarput.

Siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini oqaatigineqarpoq, siunnersuut akuerineqarpat tamanna Umiarsualiveqarnermut oqartussanut, umiarsualivinni atortulersuutinik atuisunut nalinginnaasumillu inuiaqatigiinni atuisartunut aningaasatigut assigiinngitsunik kinguneqarsinnaasoq. Matumani tunngavissat tunngavigalugit ataatsimiititaliaq pissutissaqanngilaq allatut naliliinissaminut.

Ataatsimiititaliap taamaalilluni tatigaa apeqqut tamanna Naalakkersuisut sukumiisumik misissoreersimassagaat, taamatullu aamma najoqqutassiat, inatsisissamut piareersaataasutut suliami tamarmiusumi allaaserineqarsimasut, malillugit akiliutaasartussat aalajangersarneqarumaartut. Tamatumunnga atatillugu erseqqissarneqassaaq Sanaartornermut Ataatsimiititaliap paasinninnera unaammat atuisut akiliuteqartarnissaanni taamaallaat pineqarmat umiarsualiviit taakkunanilu atortulersuutit inuussutissarsiummut atatillugu atornerqarnerat.

Siunnersuut naatsorsuutigisat akimorlugit pisortanut suli aningaasartuuteqarnerulernermik malitseqassagaluarpat, aningaasartuutissat taakku aningaasaliissutaareersut iluannit aaneqartariaqassapput, taamalu suliniutit allat pingaarnersiuinermi tunullunneqartariaqassallutik.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini maluginiarsimavaa siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini imm. 6-imi siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassaanut tunngasuni siunnersuutip kalaallisuaa qallunaatuualu assigiinngissuteqartut.

Nalinginnaasumik nassuiaatini innuttaasunut kingunerissat pillugit imm. 6-imi taamaalilluni kalaallisuaa ima oqaasertaqarpoq:

”Qanorluunniit pisoqaralarpat innuttaasut taamaattumik atuinermut nioqqutissat, sanaartornermut atortussat, maskiinat allallu usit umiarsuarmik assartorneqartussat akiisa qaffangaatsiarnissaat misigisussaavaat.”

Taamaalilluni kalaallisuuani allaqqavoq innuttaasut akit ”qaffangaatsiarnissaat” misigisussaagaat, akerlianilli qallunaatuuani oqaatigineqarluni innuttaasut ”moderate prisstigninger” (tassa annertugisassaannngitsumik qaffaateqarnissaat) misigisussaagaat.

Ataatsimiititaliap apeqqut Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisumut saqqummiussimavaa, tassanngaanniillu ilisimatitsissutigineqarluni:

”Ajoraluartumik paasivara, akitsuutinik atuutsitsilernerup kingunerisaanik innuttaasunut sunniutissanut immikkoortup kalaallisut nutserneqarnera assuarnartumik kukkuneqartoq. Danskisut allannerani oqaasertaa eqqortuuvoq,

taamaattumillu kalaallisoortani allassimasariaqarpoq, ”annertugisassaannngitsumik qaffaateqarnissaat” naatsorsuutigineqarsinnaasoq.

Nutsernera eqqortoq imatut allassimasussaavoq:

*Qanorluunniit pisoqaraluarpat innuttaasut taamaattumik atuinermut nioqqutissat, sanaartornermut atortussat, maskiinat allallu usit umiarsuarmik assartorneqartussat akiisa **annertugisassaannngitsumik qaffaateqarnissaat** misigisussaavaat.*

Kukkuneq aaqinniarlugu inatsisissatut siunnersuutip tunuartinnissaa eqqarsaatigisimagaluarpara, kisiannili inatsisissatut siunnersuutip imaasa sinnerisa pingaaruteqarnerat pissutigalugu siunnersuut kinguarteqqinneqartariaqanngitsaq isumaqarpunga.”

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap taamaalluni tunngavigisariaqarpara atuisartunut akigitinneqartut taamaallaat annertugisassaannngitsumik qaffaateqarnissaat naatsorsuutigineqartoq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliap siuliani naatsorsuutigisai naapertorlugit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqareerpata siunnersuut isikkumisut Inatsisartunit akuerineqarnissaa inassutigaa; tassungalu ilanngullugit:

- AIS 2015-II-mi konto pingaarneq 87.73.12 malillugu nuna tamakkerlugu umiarsualivinnut talittarfinnullu sulii aningaasalersuisoqartarnissaa,
- nunaminertanut killeqanngitsumik naligiimmillu periarfissaqarnissaa,
- siunnersuummi § 5, imm. 1 malillugu akuersissutip sutut atorineqarsinnaaneraniq killiliinerit atorunnaarsinneqarnissaat,
- umiarsualivinni ataasiakkaani ileqqaakkat umiarsualivinni ataasiakkaani ginnarnissaasa qularnaarneqarnissaa kiisalu
- naammagittaalliorsinnaanerup qularnaarneqarnissaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu taaneqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap taamaalilluni matumuuna siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen, Siulittaasoq

Tillie Martinussen,
Siulittaasup tullia

Jens-Erik Kirkegaard

Kalistat Lund

Ane Hansen